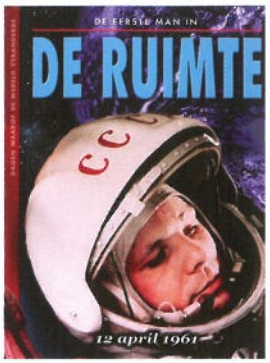
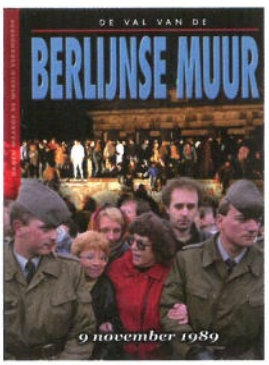
Toch leverde Taylors beschrijving van deze periode uit de naoorlogse geschiedenis niet het resultaat op dat je ervan zou mogen verwachten. Daarvoor is zijn stijl te veel op sensatie gericht. Zo maakt hij gebruik van loze *cliffhangers*, blaast hij ieder incident bij de Muur op tot een zaak waarbij 'de veiligheid van de hele wereld aan een draadje hing' en noemt hij het bedrijf van Springer 'de postnazistische conservatieve pers' en dat kun je toch op z'n minst insinuerend noemen. En wat te denken van homoseksualiteit die bij hem steeds 'welig tiert'? Storender is echter het impliciete verwijt van Taylor dat het Westen niets heeft gedaan tegen de bouw van de Muur. Maar wat dan gedaan had moeten worden, kan hij niet duidelijk maken. Sterker nog: hij doet niet eens een poging. En wij weten natuurlijk ook waarom. Niemand wilde een oorlog om Berlijn riskeren. Dat hij dat Westerse onvermogen om te reageren niet expliciet behandelt is een kwestie van goedkoop effect bejag. En daarmee doet Taylor zich zelf in dit verder boeiende boek tekort. Met een wat meer zakelijke stijl had hij mij een groot plezier gedaan.

Hans Pols

SIMON BEECROFT, *TERRORISTEN SLAAN TOE: 11 SEPTEMBER 2001*; JEREMY SMITH, *DE VAL VAN DE BERLIJNSE MUUR, 9 NOVEMBER 1989*; COLIN HYNSON, *HET BEGIN VAN DE BEVRIJDING: D-DAY, 6 JUNI 1944*; DAVID CULLEN, *DE EERSTE MAN IN DE RUIMTE, 12 APRIL 1961*; FIONA MACDONALD, *DE EERSTE REAGEERBUISBABY, 25 JULI 1978*; SIMON BEECROFT, *DE VRIJLATING VAN NELSON MANDELA, 11 FEBRUARI 1990*. ALLE DEELTJES UIT DE REEKS *DAGEN WAAROP DE WERELD VERANDERDE*.
(BIBLION, LEIDSCHENDAM 2005), 48 BLZ. PER DEEL., € 13,50.

'Waar was je, toen je voor het eerst hoorde dat …' is een vraag die je als geschiedenisleraar wellicht vaker gesteld krijgt dan anderen. Mogelijk stellen wij onszelf deze vraag, omdat we dan onze leerlingen uit de eerste hand iets kunnen vertellen hoe wij iets hebben ervaren. Als we dan toch om wat feitjes verlegen zitten, dan kan je altijd terecht bij de deeltjes van *Dagen waarop de wereld veranderde*, hoewel de serie natuurlijk voor onze leerlingen is bedoeld.
Zoals het een serie betaamt, is de opzet van ieder boek hetzelfde: na een inleiding volgt de voorgeschiedenis. In dit hoofdstuk wordt soms behoorlijk ver teruggegaan. In het boek over de val van de Muur wordt zeer kort het ontstaan van het kapitalisme en het communisme uitgelegd en het verhaal over Mandela begint met de verhuizing van Bantoesprekende volkeren naar het zuiden van Afrika in de zeventiende eeuw. Daarna volgen een paar pagina's over veranderingen die tot de gebeurtenis zelf leiden. Denk hierbij aan de Palestijnse strijd in Israël en het gebruik van terrorisme als pressiemiddel in het boek over 11 september. Het hoofdstuk 'Het kritieke moment' vormt natuurlijk het centrale deel van de publicaties. Op een achtergrond van zwart wordt per uur en minuut per gebeurtenis in maximaal een tiental regels verteld wat de bewuste dag heeft plaats gevonden. De dag wordt soms – terecht – wat ruim genomen: wat zou de dag van de val van de Muur zijn zonder dat iets wordt gezegd over de spontane afbraak daarvan in de dagen daarna?
Waar standaard acht bladzijden worden gebruikt voor 'het moment', verschillen de volgende hoofdstukken per deel enigszins. In een paar pagina's worden de afloop (wat gebeurde er kort daarna?), de gevolgen (wat gebeurde er op de lange duur?) en de toekomst (hoe zal het zich mogelijk ontwikkelen?) behandeld. De boekjes sluiten af met een chronologische opsomming van de gegevens in het boek, een verklarende woordenlijst en een register.
Voor leerlingen zijn de boekjes, zeker door de laatste drie onderdelen, zeer toegankelijke overzichtwerkjes. Over het algemeen is de tekst simpel (hoewel hier en daar woorden als 'wapenwedloop' uitgelegd hadden mogen worden) en vinden leerlingen een schat aan informatie. De illustraties in de van oorsprong Britse serie zijn veelal goed gekozen. Minder prettig is de nogal drukke bladspiegel: illustraties snijden dwars door de tekst, er zijn losse citaten, blokjes met begrippenuitleg en op de meeste bladzijden worden zeker zo'n tien lettergroottes- en/of typen gebruikt.
Inhoudelijk valt de degelijke opzet op. Er is niet gekozen

voor de makkelijkste weg door de gebeurtenis geïsoleerd van de rest van de wereldgebeurtenissen te plaatsen. De dag wordt duidelijk ingekaderd, waarbij ook keuzes worden gemaakt. Zo wordt de aanval op de *Twin Towers* als een botsing van twee culturen, namelijk de westerse (Amerikaanse) kapitalistische cultuur en de islamitische (Arabische) cultuur geplaatst.
Dagen waarop de wereld veranderde gaat in op de meer recente geschiedenis. Eén van de boekjes gaat zelfs over een onderwerp (11-9) waarvan de meesten van uw leerlingen zich nog herinneren dat het heeft plaats gevonden. Het zijn boekjes waarmee u uw onderbouwleerlingen een plezier kunt doen.

Ger Jan Onrust

FIK MEIJER. *OLYMPISCHE SPELEN. EEN HOORCOLLEGE OVER DE GESCHIEDENIS VAN DE SPELEN, VAN DE KLASSIEKE OUDHEID TOT NU.*
(HOME ACADEMY, DEN HAAG 2008), 2 CD'S., € 19,00.

Als we een zeker landelijk ochtendblad moeten geloven dan is 'demarreren' belangrijker dan 'integreren'. Sport moet boven politiek gaan en als er een sportief evenement is waar dat voor moet gelden dan zijn dat de Olympische Spelen wel. Paradoxaal genoeg zijn die Spelen in de moderne tijd onlosmakelijk verbonden met politiek. In 1916, 1940 en 1944 werden de Spelen vanwege oorlog afgelast en zowel na de Eerste als na de Tweede Wereldoorlog werden de verliezers voorlopig uitgesloten van deelneming. Hitler gebruikte 'zijn' Spelen in 1936 voor de propagandistische doeleinden van zijn nationaal-socialistische bewind en de Sovjet-Unie wilde in 1980 met de Spelen in Moskou bewijzen dat het socialisme superieur was. In 1968 manifesteerde *Black Power* zich voor de hele wereld op de Spelen van Mexico en in 1972 gebruikte de *Zwarte Septemberbeweging* München om de Palestijnse kwestie op de internationale politieke agenda te krijgen. En verder is de geschiedenis van de moderne Olympische Spelen er een van een lange rij van boycots, zoals die van 1956, 1976 en 1980, of oproepen daartoe, zoals dit jaar nog. Dat was in de oudheid wel anders. Toen gingen de Spelen altijd door. Er werd een 'godsvrede'afgekondigd. Spelers, trainers en toeschouwers konden veilig naar Olympia reizen en na afloop naar huis terugkeren.
Heel lang predikte het IOC amateurisme; 'meedoen was belangrijker dan winnen'. In 1912 werd de Amerikaanse atleet James Thorpe naar huis gestuurd omdat hij zijn sport professioneel zou bedrijven. Hij zou niet de laatste zijn die om die reden zou worden uitgesloten. Wat dat betreft lijken de Spelen van de laatste decennia, nu ook professionals mogen meedoen, meer op die van de oudheid. Ook toen leefden de atleten van hun sport. Niet dat ze op de Olympische Spelen, of op een van de andere kransspelen, zoals de Isthmische of Pythische Spelen, geldprijzen kregen, maar ze konden hun roem op de overal georganiseerde prijsspelen verzilveren. Maar het ging – en dat zal duidelijk zijn – de sporters toen en nu om één ding: winnen.
De Olympische Spelen zijn en waren religieus. Wie nu Nike draagt, offert aan Hermes. En dat zelfde doen alle deelnemers en toeschouwers van de moderne, vercommercialiseerde Spelen.
De Spelen in de Oudheid waren om Zeus te eren. De Spelen, die vermoedelijk zes dagen duurden, begonnen met een plechtige processie. En ook de vierde dag was geheel ingeruimd voor religieuze ceremonieën. De laatste dag ten slotte werd gebruikt om de atleten in de tempel van Zeus te huldigen. Medailles kenden de oude Grieken niet. En ook geen Olympisch vuur. Dat kwam er pas met de Spelen van Amsterdam in 1928. Waarna Hitler het in 1936 in Olympia liet ophalen.
De Chinezen was een hoop ellende bespaald gebleven zonder deze noviteit.
En dan nog iets over de marathon. Dat is geen klassiek Olympisch nummer. Maar bij de eerste moderne Spelen in Athene in 1896 moest dit onderdeel op het programma komen. De lengte van dit loopnummer kon de eerste jaren nogal verschillen. Pas in 1924 kwam de afstand vast te liggen op ruim 42 kilometer; de afstand tussen Windsor Castle en de koninklijke loge in het Olympisch Stadion bij de Spelen van 1908.
Al de drukte en gedoe rond de moderne Olympische Spelen doet Fik Meijer aan het eind van zijn hoorcollege verzuchten de Spelen om de vier jaar maar in Griekenland te houden.

Hans Pols

